

Bosna i Hercegovina: Komisija usvojila Studiju izvodivosti

Evropska komisija je usvojila Studiju izvodivosti kojom se procjenjuje spremnost Bosne i Hercegovine (BiH) da preduzme sljedeće korake ka Evropskim integracijama započinjanjem pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju (SAA). Komisija je zaključila da se nada da će iduće godine biti u stanju preporučiti započinjanje sporazuma o SAA – pod uvjetom da BiH postigne značajan napredak u jednom broju područja identificiranih kao prioriteta za akciju: poštivanje postojećih uslova i međunarodnih obaveza; djelotvornija vlada; djelotvornija javna uprava; Evropske integracije; djelotvorne odredbe o ljudskim pravima; djelotvorno sudstvo; borba protiv kriminala; carinska i poreska reforma; budžetsko zakonodavstvo; budžetska praksa; pouzdana statistika; konzistentna trgovinska politika; integrirano tržište energije; jedinstven ekonomski prostor i javni emiteri BiH.

Povjerenik za vanjske odnose, Chris Patten pozdravio je nalaze Studije izvodivosti riječima: «Bilo bi mi veliko zadovoljstvo ako bih iduće godine mogao preporučiti državama-članicama da sa BiH treba započeti pregovore o SAA. Ja ću to jedino moći učiniti ako BiH postigne značajan i brz napredak na područjima koja smo identificirali. S obzirom na postojanje dovoljne političke volje, nema razloga da BiH ne postigne taj cilj».

Studijom izvodivosti je utvrđeno da je BiH postigla značajan napredak od onih mračnih dana 90-tih, ali da još uvijek pati od znatnih slabosti. Među dostignućima su: uspostava demokratskih procedura, unapređenje vladavine prava, stabilizirana makroekonomska situacija, te sektorske reforme koje počinju približavati BiH evropskim standardima. Ipak, BiH još uvijek treba da preduzme mnoge fundamentalne reforme. Treba pokazati da može preuzeti punu odgovornost za vlastito upravljanje. Ekonomska reforma mora se konsolidirati, a tehnički i administrativni kapaciteti zemlje moraju se još poboljšavati. Ključni izazovi za BiH ostaju i dalje izgradnja samoodržive države kadre da se dalje integrira u strukture EU.

Evropska komisija preporučuje da BiH u toku 2004. godine preduzme akciju da:

Ispuni postojeće uslove, tako što će:

- BiH, a posebno RS, u potpunosti saradivati sa Međunarodnim tribunalom za bivšu Jugoslaviju, posebno u privođenju pravdi pred Tribunalom ratnih zločinaca.
- Preduzeti korake da ispuni svoje post-prijemne kriterije Vijeća Evrope, pogotovo na planu demokratije i ljudskih prava.
- Izvršiti bitne korake iz Mape puta.[1]

Postigne djelotvorniju upravu na državnom nivou, tako što će:

- U potpunosti implementirati Zakon o Vijeću ministara i Zakon o ministarstvima;
- Održavati sastanke Vijeća ministara i Parlamenta dovoljno redovito kako bi se ekspeditivno obavljali poslovi upravljanja;
- Osigurati da nova ministarstva i tijela na nivou Države budu propisno operativna;
- Implementirati Akcioni plan prioritarnih reformi za 2003 – 2004. godinu te utvrditi plan rada Vlade koji će uskladiti prioritete na planu politika i budžetske resurse;
- Osigurati odgovarajuću i potpuno funkcionalnu Direkciju za evropske integracije.

Jača vladavinu prava, tako što će:

- Sudstvo učiniti djelotvornijim usvajanjem zakona kojim se uspostavlja jedinstveno Visoko sudsko i tužilačko vijeće;
- Obezbijediti odgovarajuće osoblje i finansije za Državni sud;
- Boriti se protiv kriminala, posebno organiziranog kriminala, izgradnjom kapaciteta za sprovedbu zakona na nivou Države, time što će se osigurati potrebna sredstva za potpuno funkcionalnu Državnu agenciju za informacije i zaštitu (SIPA) i Ministarstvo sigurnosti BiH. BiH treba također nastaviti sa strukturalnom reformom policije u pogledu racionalizacije policijskih službi.

- Upravlјati pitanјima azila i migracija time što će se uspostaviti adekvatne administrativne strukture.

Nastavi ekonomsku reformu, tako što će:

- Implementirati preporuke Komisije u pogledu politike indirektnog oporezivanja, posebno osiguravanjem da Parlament u potpunosti usvoji Zakon o upravi za indirektno oporezivanje. Imenovati direktora Uprave za indirektno oporezivanje i osigurati funkcioniranje nove carinske uprave. BiH treba da pokaže napredak u pripremi za uvođenje PDV-a.
- Poboljšati upravlјanja budžetom usvajanjem i implementiranjem zakona o budžetu koji obuhvata višegodišnje planiranje i predviđanje budžeta, te početi izradu jednoj jedinstvenog računa Vlade. Treba preduzeti korake ka vođenju evidencije o svim prihodima javnih organa na svim nivoima vlasti.
- Implementirati u potpunosti Zakon o statistici.
- Uspostaviti jednu koherentnu i sveobuhvatnu trgovinsku politiku i revidirati postojeće zakone kako bi se osigurala konzistentna politika slobodnih zona. Uspostaviti sistem izdavanja potvrda na nivou Države, kao i drugih procedura izvoza proizvoda životinjskog porijekla te fitosanitarnog ureda kompatibilnih sa EC u pogledu promocije izvoza ali i poticanja standarda i jedinstvenog ekonomskog prostora.
- Integrirati tržište električne energije implementiranjem relevantnih Entitetskih akcionih planova.
- Razvijati Jedinstveni ekonomski prostor BiH uspostavom Vijeća za konkurenciju. Uvođenje odredbi o uzajamnom priznavanju proizvoda u pravnom poretku BiH te implementiranjem jednog konzistentnog i djelotvornog režima javnih nabavki. Ukloniti svako dupliranje licenci, dozvola i sličnih zahtjeva za izdavanje saglasnosti, kako bi se omogućilo da pružaoci usluga djeluju u cijeloj BiH a da pritom ne moraju ispunjavati nepotrebne administrativne zahtjeve. Stvaranje jedinstvenog sistema registracije preduzeća

Jača institucionalne kapacitete:

- Dalјnjim nastojanjima da se stvori djelotvorna javna uprava, uključujući razvijanje sveobuhvatnog i na procijenjenim troškovima utemeljenog akcionog plana reforme javne uprave. Započeti sa racionalizacijom raspodjele nadležnosti (npr., na područjima policije i zdravstva).
- Finansiranjem i saradnjom sa agencijama za državnu službu na nivou Države i Entiteta.
- Osiguranjem djelotvornih odredbi o ljudskim pravima, usvajanjem i sprovedbom svakog zakona koji podržava povratak izbjeglica, posebno uvođenjem, usvajanjem i primjenom zakona o Fondu BiH za povratak izbjeglica. Okončati transfer na nivo državne kontrole organa zaduženih za ljudska prava. Osigurati da se neriješeni predmeti Doma za ljudska prava razriješe, te da se odgovornosti Doma prenesu na Ustavni sud. Osigurati Sudu adekvatna sredstva. Država treba preuzeti punu odgovornost za djelovanje Državnog ombudsmena te postići napredak u spajanju funkcije Državnog i Entitetskih ombudsmena.
- Usvajanje zakonodavstva usklađenog sa evropskim standardima koji osiguravaju dugoročnu održivost jednog finansijski i uređivački nezavisnog sistema javnog emitiranja za cijelu državu, čiji konstitutivni dijelovi, tj. javni emiteri imaju zajedničku infrastrukturu.

Evropska komisija podržava reformski plan kojeg preduzima Visoki predstavnik/ Specijalni predstavnik EU, lord Ashdown, te očekuje i od vlasti BiH da u potpunosti sarađuju u tom procesu u sljedećoj godini.

Sve preporučene reforme važne su za uspješnu implementaciju SAA. Komisija je uvjerena da je predloženi vremenski okvir realan, te da BiH, ostvaranjem tog cilja, može otvoriti put za dalјnju integraciju u EU.

HISTORIЈAT

Studija izvodivosti je posljednja faza Procesu stabilizacije i pridruživanja (SAP) EU, osmišljenog da BiH postupno

integrira u strukture EU. Prvi korak kojeg je BiH učinila u ovom procesu desio se početkom 2000., kad je započet rad na "Mapi puta" - 18 prioriternih reformskih koraka. Mapa puta je bila "značajno ispunjena" u septembru 2002. g., a u toj fazi je Komisija započela rad na Studiji izvodivosti. U martu 2003. godine Direkciji BiH za evropske integracije uručen je upitnik, koji obuhvata sve sektore relevantne za budući SAA. O odgovori BiH raspravljalo se sa Komisijom na seriji sastanaka radnih grupa između maja i septembra 2003. godine. Nalazi Studije se stoga temelje na odgovorima BiH na upitnik kao i na nalazima radnih grupa, upotpunjenim dodatnim istraživanjem kojeg je obavila Komisija.

Uspjeh u reformama koje definira Studija izvodivosti otvorit će put ka pregovorima o SAA. SAA pomaže u pripremi zemalja Zapadnog Balkana na isti način na koji su Sporazumi o Evropi pomogli da se za pridruživanje pripreme zemlje Srednje i Istočne Evrope.

Za dodatne informacije o odnosima EU:

http://europa.eu.int/comm/external_relations/see/bosnie_herze/index.htm

Emma Udwin *Tel: +32 2 295 9577*

Patricia O'Connor *Tel: +32 2 299 0501*

Frane Maroevic *Tel: 033 666 044, fax: 033 666 037, mobil 061 103 076 ili*

e-mail: frane.maroevic@cec.eu.int

Za potpun izvještaj Studije izvodivosti:

<http://www.delbih.cec.eu.int/en/index.htm>

[1] Mapa puta EU, objavljena 2000. g., odredila je 18 suštinskih koraka koje je BiH trebala preduzeti prije no što bi mogao započeti rad na Studiji izvodivosti radi otpočinjanja pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.